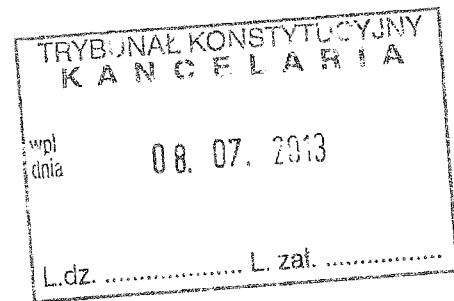




PG VIII TK 125/12
(P 43/12)



TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z pytaniem prawnym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu o zbadanie zgodności przepisu art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525 ze zmianami) w zakresie, w jakim wskazuje przesłanki, w oparciu o które możliwe jest dokonanie czynności materialno – technicznej odebrania broni i amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobie, przeciwko której toczy się postępowanie karne o przestępstwa określone w art. 15 ust. 1 pkt 6 tejże ustawy – z art. 2, art. 7, art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 2 i 3 oraz art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

– na podstawie art. 33 w związku z art. 27 pkt 5 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zmianami) –

przedstawiam następujące stanowisko:

przepis art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525 ze zmianami), w zakresie, w jakim wskazuje przesłanki, w oparciu o które możliwe jest dokonanie czynności materialno

– technicznej odebrania broni i amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobie, przeciwko której toczy się postępowanie karne o przestępstwa określone w art. 15 ust. 1 pkt 6 tejże ustawy, jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 64 ust. 2 i 3, jak również nie jest niezgodny z art. 7 oraz art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o zbadanie zgodności unormowania art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji z wzorcami kontroli zawartymi we wskazanych w *petitum* pytania przepisach ustawy zasadniczej.

Pytanie prawne Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego zostało przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu w związku z następującym stanem faktycznym i prawnym.

W dniu kwietnia 2012 r. Komendant Wojewódzkiej Policji w P dokonał czynności materialno – technicznej przejęcia do czasowego depozytu Wydziału Postępowań Administracyjnych Komendy Wojewódzkiej Policji w P posiadanej przez M J. broni myśliwskiej palnej oraz amunicji do tej broni, a także legitymacji noszącej nazwę „pozwolenie na broń”. Powyższa czynność została dokonana w związku z wcześniejszym przedstawieniem M J., przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w P, zarzutów popełnienia szeregu przestępstw umyślnych.

W dniu maja 2012 r. M J. zwrócił się do Komendanta Wojewódzkiej Policji w P o usunięcie naruszenia prawa poprzez uchylenie skutków opisanej wyżej czynności. W dniu maja 2012 r.

Komendant odmówił wydania zatrzymanych przedmiotów w postaci broni palnej, amunicji oraz pozwolenia na broń.

Na skutek skargi M J., wspomniana czynność materialno – techniczna przejęcia przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w P do czasowego depozytu broni, amunicji oraz pozwolenia na broń stała się przedmiotem rozpoznania przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu.

Zdaniem Sądu, przepis art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji godzi w art. 2 ustawy zasadniczej, naruszając zasady prawidłowej legislacji oraz pewności prawa, jak również zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, poprzez brak spójności z pozostałymi przepisami ustawy, umożliwia bowiem Policji (a także Żandarmerii Wojskowej) odebranie do czasowego depozytu broni, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobie, przeciwko której toczy się postępowanie karne o przestępstwa określone w art. 15 ust. 1 pkt 6 tejże ustawy, przy jednoczesnym pominięciu okoliczności, czy ograniczenie to jest spowodowane potencjalnym zagrożeniem ze strony tej osoby dla niej samej, porządku lub bezpieczeństwa publicznego.

Pytanie prawne zawiera również pogląd, że zakwestionowany przepis ustawy koliduje z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, wobec braku proporcjonalności pomiędzy koniecznością ograniczenia praw obywateli a zastosowaniem do realizacji tego celu zakwestionowanego środka, w postaci odebrania do czasowego depozytu broni, amunicji, jak również dokumentu potwierdzającego legalność posiadania tej broni.

Zgodnie ze stanowiskiem WSA w Poznaniu, przepis art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji jest niezgodny z art. 78 ustawy zasadniczej, bowiem nie gwarantuje każdemu realnej możliwości zaskarżenia czynności odebrania do czasowego depozytu broni, amunicji oraz pozwolenia na broń. Sąd nie przedstawił jednak, w uzasadnieniu pytania prawnego, pogłębionego wywodu,

w czym upatruje niezgodności zakwestionowanej regulacji z powołanym wzorcem kontroli.

Zdaniem Sądu, zakwestionowany przepis analizowanej ustawy godzi w art. 64 ust. 2 Konstytucji RP, wprowadzając nierówną ochronę prawa własności broni i amunicji osób skazanych za popełnienie określonego w ustawie przestępstwa (gdzie sam fakt skazania rzekomo nie był wystarczającą podstawą do odmowy wydania pozwolenia na broń) oraz osób jedynie podejrzanych o popełnienie takiego samego przestępstwa. Uzasadnienie pytania prawnego zawiera również porównywalne wywody poczynione w kontekście art. 32 ust. 1 ustawy zasadniczej, jednakże wzorca kontroli zawartego w tym przepisie nie zaproponowano w *petitum* pytania, wobec przyjęcia, że postanowienia art. 64 ust. 2 Konstytucji RP należy traktować jako jedno ze szczegółowych odniesień ogólnej zasady równości.

Pytanie prawne zawiera również pogląd, że zakwestionowana regulacja ustawy o broni i amunicji koliduje z art. 7 ustawy zasadniczej, wobec niespójności przepisów tej ustawy, w sytuacji gdy organy władzy publicznej powinny działać jedynie na podstawie i w granicach prawa.

W końcu, zgodnie ze stanowiskiem WSA w Poznaniu, regulacja art. 19 ust. 1a analizowanej ustawy jest niezgodna z art. 64 ust. 3 Konstytucji RP, uzasadnienie pytania prawnego nie zawiera jednak pogłębionego wywodu, wyjaśniającego, na czym ma polegać niezgodność zakwestionowanego unormowania z powołanym wzorcem kontroli.

Ocena poglądów prawnych i zarzutów przedstawionych w pytaniu prawnym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu przedstawia się następująco.

Prawo do posiadania broni palnej oraz amunicji nie należy, w polskim systemie prawnym, do praw i wolności gwarantowanych na poziomie konstytucyjnym. Co więcej, w Polsce, podobnie jak w innych państwach Unii Europejskiej, posiadanie i używanie broni palnej poddane jest licznym

ograniczeniom, tak na poziomie aktów normatywnych, jak i w orzecznictwie sądów.

Zgodnie z preambułą Dyrektywy Rady z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni z dnia 18 czerwca 1991 r., zniesienie kontroli posiadania broni na wewnątrzspółnotowych granicach wymaga przyjęcia skutecznych zasad umożliwiających przeprowadzanie kontroli nabywania i posiadania broni palnej w Państwach Członkowskich oraz jej przewożenia do innego Państwa Członkowskiego; wzajemne zaufanie między Państwami Członkowskimi w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osób, które powstanie przez te zasady, będzie tym większe, jeśli zostaną one podparte zharmonizowanym częściowo ustawodawstwem; przydatne byłoby zatem ustalenie kategorii broni palnej, której nabywanie i posiadanie przez osoby prywatne byłoby zakazane, bądź podlegałoby obowiązkowi uzyskania pozwolenia lub złożenia oświadczenia (por. Dz. Urz. UE. L 1991 Nr 256, s. 51, wydanie specjalne Dz. Urz. UE. WS rozdział 13, tom 11, s. 3).

W art. 5 omawianej Dyrektywy Rady, prawodawca unijny przyjął, że bez uszczerbku dla art. 3 Państwa Członkowskie zezwalają na nabywanie i posiadanie broni palnej wyłącznie osobom, które przedstawiają ważną przyczynę i które:

- a) ukończyły 18 rok życia, z wyjątkiem nabywania, innego niż w drodze zakupu, i posiadania broni do celów myślistwa i strzelectwa sportowego, pod warunkiem, że w tym przypadku osoby poniżej 18 roku życia posiadają zgodę rodziców lub są pod opieką rodzica lub osoby dorosłej posiadającej ważne pozwolenie na bron palną lub kartę łowiecką lub znajdują się na terenie licencjonowanego ośrodka szkoleniowego lub innego zatwierdzonego ośrodka;
- b) nie stanowią zagrożenia dla samych siebie, dla porządku publicznego lub dla bezpieczeństwa publicznego; wyrok skazujący za popełnione umyślnie przestępstwo z użyciem przemocy uznaje się za element wskazujący na takie zagrożenie.

Państwa Członkowskie mogą wycofać pozwolenie na posiadanie broni palnej, jeżeli nie jest już spełniony którykolwiek z warunków, na podstawie których zostało ono wydane.

Z kolei, zgodnie z powołanym wyżej art. 3 Dyrektywy Rady, Państwa Członkowskie mogą w swym ustawodawstwie uchwalić przepisy surowsze niż przewidziane w tej dyrektywie, z zastrzeżeniem praw przyznanych osobom mającym miejsce zamieszkania w Państwach Członkowskich określonych w art. 12 ust. 2.

W końcu, art. 6 Dyrektywy Rady stanowi między innymi, że Państwa Członkowskie podejmują wszelkie właściwe czynności w celu zakazania nabywania i posiadania broni palnej i amunicji sklasyfikowanej w kategorii A (broń palna niedozwolona, zgodnie z załącznikiem I do Dyrektywy).

Analiza Dyrektywy Rady w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni uprawnia do wysnucia wniosku, że prawodawca unijny ustalił minimalne standardy ograniczeń w omawianym zakresie, pozostawiając Państwom Członkowskim możliwość wprowadzenia unormowań surowszych (art. 3), ustanawiających bardziej restrykcyjne ograniczenia w omawianym zakresie. Z możliwości takiej skorzystał ustawodawca polski.

Na terenie Polski broń palną i amunicję do tej broni, z wyłączeniem przypadków, o których stanowi ustawa, można posiadać na podstawie pozwolenia na broń wydanego przez właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu zainteresowanej osoby lub siedzibę zainteresowanego podmiotu komendanta wojewódzkiego Policji, a w przypadku żołnierzy zawodowych – na podstawie pozwolenia wydanego przez właściwego komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej (art. 9 ust. 1 ustawy o broni i amunicji). Właściwy organ Policji (Żandarmerii Wojskowej) wydaje pozwolenie na broń, jeżeli wnioskodawca nie stanowi zagrożenia dla siebie samego, porządku lub bezpieczeństwa publicznego oraz przedstawi ważną przyczynę posiadania broni (art. 10 ust. 1).

Nadto, ustawodawca unormował szereg przypadków, w których pozwolenia na broń nie wydaje się lub można nie wydawać. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, pozwolenia na broń nie wydaje się osobom:

- 1) niemającym ukończonych 21 lat, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 2) z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej;
- 3) wykazującym istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego;
- 4) uzależnionym od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych;
- 5) nieposiadającym miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) stanowiącym zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego:
 - a) skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - b) skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo:
 - przeciwko życiu i zdrowiu,
 - przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

Właściwy organ Policji może również odmówić wydania pozwolenia na broń osobie, która naruszyła warunki określone w pozwoleniu na broń, obowiązek rejestracji broni, obowiązek zawiadomienia o utracie broni, obowiązek zawiadomienia o zmianie miejsca stałego pobytu, zasady przechowywania oraz ewidencjonowania broni i amunicji oraz ich noszenia (art. 17 ust. 1), a także osobie, której cofnięto pozwolenie na broń na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 4 (art. 17 ust. 2).

Z kolei, zgodnie z art. 18 ust. 1 analizowanej ustawy, właściwy organ Policji cofa pozwolenie na broń, jeżeli osoba, której takie pozwolenie wydano:

nie przestrzega warunków określonych w pozwoleniu na broń; należy do osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 – 6; naruszyła obowiązek zawiadomienia o utracie broni; przemieszcza się z rozładowaną bronią albo nosi broń, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego.

Nadto, można cofnąć pozwolenie na broń, jeżeli ustały okoliczności faktyczne, które stanowiły podstawę do jego wydania (art. 18 ust. 4 ustawy o broni i amunicji), a także w przypadku naruszenia przez osobę posiadającą pozwolenie: obowiązku rejestracji broni; obowiązku poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym i przedstawienia orzeczeń lekarskiego i psychologicznego; obowiązku zawiadomienia właściwego organu Policji o zmianie miejsca stałego pobytu; zasad przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji, wymogu uzyskania zgody na wywóz broni i amunicji za granicę; obowiązku używania broni w celach szkoleniowych i sportowych tylko na strzelnicach; jak również zakazu użyczenia broni osobie nieupoważnionej (art. 18 ust. 5).

W tym miejscu, wypada odnotować, że polski ustawodawca wprowadził również ochronę prawnokarną porządku publicznego w zakresie posiadania broni palnej i amunicji. Karane, jako przestępstwo, jest posiadanie broni lub amunicji bez wymaganego zezwolenia (art. 263 § 2 Kodeksu karnego), udostępnianie lub przekazywanie broni lub amunicji osobie nieuprawnionej (art. 263 § 3), jak również nieumyślne spowodowanie broni palnej lub amunicji.

W końcu, należałoby odnotować, że, zgodnie z orzecznictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego, posiadanie i używanie broni palnej stanowi tradycyjnie w polskim systemie prawnym sferę daleko idącej reglamentacji administracyjnoprawnej. Prawa do posiadania broni nie można zaliczyć do kategorii wolności i praw obywatela w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem, dostęp obywatela do broni poddany jest istotnym ograniczeniom, co wynika zarówno z monopolu państwa na

stosowanie środków przymusu, jak i potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zasadnicze znaczenie ma to, że pozwolenie na broń może być wydane tylko wówczas, gdy istnieją okoliczności uzasadniające jego wydanie (por. uchwała NSA z dnia 18 listopada 2009 r., sygn. II OPS 4/09, <http://orzeczenia.nsa.pl/doc/1DD220C5EC>, s. 7 oraz powołane tam orzecznictwo).

Reasumując tę część wywodów należałoby podkreślić, że w polskim systemie prawnym nie jest normą powszechną, nieskrępowany dostęp do broni i amunicji, ale restrykcyjna reglamentacja tegoż dostępu, z uwagi na konieczność ochrony bezpieczeństwa publicznego (ale chyba również wolności i praw innych osób w postaci ich bezpieczeństwa indywidualnego).

Konsekwencją przyjęcia przez ustawodawcę przesłanek uzasadniających obligatoryjną lub fakultatywną odmowę wydania pozwolenia na broń, obligatoryjne lub fakultatywne cofnięcie pozwolenia, a także wprowadzenia penalizacji posiadania broni bez zezwolenia – było wprowadzenie instytucji przejęcia broni do depozytu.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, osobie posiadającej broń zgodnie z przepisami ustawy Policja, a w przypadku żołnierzy zawodowych Żandarmeria Wojskowa, może za pokwitowaniem odebrać broń i amunicję oraz dokumenty potwierdzające legalność posiadania broni w przypadku ujawnienia:

- 1) okoliczności, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 1 – 2 i 4 oraz ust. 5, w zakresie broni palnej,
 - 2) okoliczności, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 4 oraz ust. 5 pkt 2 – 6, w zakresie zarejestrowanej broni pneumatycznej
- a zwłoka zagrażałaby bezpieczeństwu publicznemu.

Z kolei, zakwestionowany w pytaniu prawnym WSA w Poznaniu przepis art. 19 ust. 1a analizowanej ustawy ma następujące brzmienie:

„Art. 19. 1a. Policja, a w przypadku żołnierzy zawodowych Żandarmeria Wojskowa, może za pokwitowaniem odebrać broń i amunicję oraz dokumenty

potwierdzające legalność posiadania broni osobie posiadającej broń zgodnie z przepisami, przeciwko której toczy się postępowanie karne o przestępstwa określone w art. 15 ust. 1 pkt 6, do czasu prawomocnego zakończenia tego postępowania, na okres nie dłuższy niż 3 lata.”.

Przechodząc do oceny zakwestionowanego unormowania w kontekście wskazanych w petitum pytania prawnego wzorców kontroli, należy odnotować, że, zgodnie z art. 2 ustawy zasadniczej, Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Z kolei, art. 31 ust. 3 Konstytucji RP stanowi, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, a ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Zgodnie z art. 64 ust. 2 ustawy zasadniczej, własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej. W końcu, art. 64 ust. 3 Konstytucji RP stanowi, że własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.

W doktrynie podkreśla się, że art. 64 ust. 3 ustawy zasadniczej stanowi jednoznaczną i wyraźną konstytucyjną podstawę do wprowadzania ograniczeń prawa własności, a zawarte w nim przesłanki dopuszczalności ograniczenia własności stanowić mogą formalne, jak i materialne kryterium dla dokonanych przez prawodawcę ograniczeń. Tym samym, art. 64 ust. 3 legitymizuje ustawodawcze ograniczenia prawa własności (por. Leszek Garlicki, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz*, III Tom, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2003, tezy do art. 64, s. 18 oraz powołane tam orzecznictwo).

W nauce prawa konstytucyjnego dominuje również pogląd, że art. 31 ust. 3 wyraża dwie podstawowe idee. Po pierwsze, ideę dopuszczalności ograniczeń wolności i praw jednostki, co wynika z założenia, że we współczesnym społeczeństwie nie można przypisywać tym prawom i wolnościom absolutnego charakteru. W tej perspektywie art. 31 ust. 3 należy traktować jako konstytucyjną podstawę do wprowadzenia przez ustawodawcę regulacji ograniczających wolności i prawa jednostki. Po drugie, ideę ograniczoności owych ograniczeń, co wynika z założenia, że rolą Konstytucji jest ustalenie ram, poza które ustawodawca nie może wykroczyć (por. Leszek Garlicki, *op. cit.*, tezy do art. 31, s. 14 – 15).

Podobnie Trybunał Konstytucyjny stanął na stanowisku, iż nie wymaga bliższego uzasadnienia teza, że żadne z praw majątkowych zagwarantowanych w art. 64 Konstytucji nie ma charakteru absolutnego i dopuszczalne jest ograniczenie ich przez ustawodawcę. Każde takie ograniczenie podlegać może oczywiście weryfikacji z punktu widzenia respektowania konstytucyjnych przesłanek dopuszczalności jego wprowadzenia. Podstawowe znaczenie w tej mierze zyskują przesłanki sformułowane w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Przesłankami warunkującymi uznanie konstytucyjności konkretnego ograniczenia konstytucyjnych praw i wolności są: ustawowa forma ograniczenia, zaistnienie w państwie demokratycznym konieczności wprowadzenia ograniczenia, funkcjonalny związek ograniczenia z realizacją wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji wartości (bezpieczeństwo państwa, porządek publiczny, ochrona środowiska, zdrowia i moralności publicznej, wolności i praw innych osób oraz zakaz naruszenia istoty danego prawa lub wolności (por. wyrok z dnia 3 października 2000 r., sygn. K. 33/99, OTK ZU Nr 6/2000, poz. 188, s. 1003 oraz powołane tam orzecznictwo).

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, prawo własności należy do grupy praw ekonomicznych, które podlegają słabszej ochronie niż prawa osobiste czy polityczne (por. wyrok z dnia 19 czerwca 2012 r., sygn.

P 27/10, OTK ZU Nr 6/A/2012, poz. 64, s. 673 oraz powołane tam poglądy doktryny).

Nadto, orzekając w przedmiocie art. 164 ust. 4 Prawa upadłościowego i naprawczego w kontekście art. 64 ustawy zasadniczej, Trybunał Konstytucyjny uznał, że ograniczenie czasowe skorzystania przez zarządcę z prawa do wynagrodzenia nie narusza istoty chronionego prawa i nie prowadzi do jego faktycznej pozorności (por. wyrok z dnia 5 maja 2011 r., sygn. P 110/08, OTK ZU Nr 4/A/2011, poz. 31, s. 495).

Jak już sygnalizowano, kwestionowany w pytaniu prawnym przepis art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji dopuszcza fakultatywne odebranie właścicielowi (posiadaczowi), przez właściwy organ, broni, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni do czasu prawomocnego zakończenia postępowania prowadzonego przeciwko temuż właścicielowi (posiadaczowi), jednakże jedynie na okres nie dłuższy niż 3 lata. Tym samym, unormowanie wprowadza czasowe ograniczenie korzystania z prawa własności (posiadania) tych przedmiotów.

Podstawę owego fakultatywnego odebrania broni, amunicji oraz pozwolenia na broń stanowi prowadzenie przeciwko właścicielowi (posiadaczowi) tych przedmiotów postępowania karnego o przestępstwo określone w art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji, to jest w przepisie normującym obligatoryjną odmowę wydania pozwolenia na broń. Na marginesie, wypada odnotować, że do tego samego przepisu art. 15 ust. 1 pkt 6 odwołuje się również art. 18 ust. 1 pkt 2, a więc regulacja ustanawiająca obligatoryjne cofnięcie pozwolenia na broń.

W uzasadnieniu swego wniosku WSA w Poznaniu poświęcił wiele miejsca omówieniu unormowania art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji, w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 marca 2011 r. Jednakże wspomniana regulacja nie była wówczas rozumiana jednolicie w orzecznictwie, trudno więc mówić o utrwalonej praktyce sądowej w omawianym zakresie.

Zgodnie z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 listopada 2009 r., sygn. II OPS 4/09, skoro organ prawidłowo ustalił, że określona osoba w dacie wydania decyzji była osobą skazaną za przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu, to fakt ten przesądza, iż należy ona do kręgu osób, które zdaniem ustawodawcy stwarzają zagrożenie użycia broni w sposób niezgodny z przepisami prawa i nie mogą tą bronią dysponować. Z kolei oznacza to, że w razie zaistnienia takiej okoliczności organ Policji jest nią związany, jako przesłanką dla odmowy udzielenia pozwolenia na broń, i zarazem dla wydania decyzji w sprawie cofnięcia pozwolenia na posiadanie broni (por. *op. cit.*, s. 9).

Z kolei, w wyroku z dnia 4 marca 2010 r., sygn. II OSK 318/09, Naczelny Sąd Administracyjny stanął na stanowisku, że nie jest uprawnione stanowisko, iż bezpieczeństwo lub porządek publiczny (wymagające bezwzględnego cofnięcia pozwolenia na broń) doznają zagrożenia już przez fakt wszczęcia dowolnego postępowania karnego o przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu. Nie każde zarzucenie osobie w postępowaniu karnym naruszenia wartości wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji wywołuje realne niebezpieczeństwo dla dóbr określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP (por. [http://orzeczenia.nsa.gov.pl /doc /3 A68EF53FE](http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc /3 A68EF53FE), s. 6).

Uzasadnienie pytania prawnego zdaje się wskazywać, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu podziela pogląd prawny zawarty w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 marca 2010 r., wobec przyjęcia, że uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 listopada 2009 r. nie obejmowała całej zawartości normatywnej regulacji art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji, w obowiązującym wówczas brzmieniu.

Po dniu 9 marca 2011 r. przepis art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji obowiązuje w nowym brzmieniu, przytoczonym we wcześniejszej części uzasadnieniu niniejszego stanowiska, ustalonym przez ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o

wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. W tym miejscu wypadałoby zresztą podkreślić (czego w uzasadnieniu pytania prawnego nie odnotowano), że w nowym brzmieniu omawianej regulacji ustawodawca odstąpił od uprzednio obowiązującej zasady, iż toczące się postępowanie karne stanowiło podstawę obligatoryjnej odmowy wydania pozwolenia na broń albo cofnięcia takiego pozwolenia. Natomiast, zgodnie z pismem Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 maja 2013 r., sygn. BO-063-4/13, analiza orzeczeń dotyczących interpretacji art. 19 ust. 1 i ust. 1a ustawy o broni i amunicji (w obecnie obowiązującym brzmieniu) nie wykazała, by w orzecznictwie wydawanym na tle badania stosownych decyzji Komendanta Głównego Policji podnoszono wątpliwości co do konstytucyjności wymienionych przepisów.

Reasumując tę część rozważań można przyjąć, że rozbieżne orzecznictwo sądów administracyjnych pod rządami przepisów ustawy o broni i amunicji w nieobowiązującym już brzmieniu trudno uznać za wystarczający argument, pozwalający na skuteczne zakwestionowanie przepisu zaskarżonego w pytaniu prawnym przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu.

Podobnie, nie wydaje się uprawniona supozycja, dająca się wywieść z uzasadnienia pytania prawnego, że ustawodawca powinien kształtować w sposób identyczny przesłanki obligatoryjnej odmowy wydania pozwolenia na broń (art. 15 ust. 1 pkt 6) i obligatoryjnego cofnięcia pozwolenia na broń (art. 18 ust. 1 pkt 2), jak też fakultatywnego, czasowego odebrania broni do depozytu (art. 19 ust. 1a).

W pierwszej kolejności wypada odnotować, że, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, nie jest On właściwy do orzekania o zgodności ustawy zwykłej z innymi ustawami. Nie przewidują takiej kompetencji Trybunału ani przepisy Konstytucji, ani przepisy ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. Nie przewidywały takiej kompetencji Trybunału także

poprzednio obowiązujące przepisy konstytucyjne i ustawowe, co Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wyjaśniał w swych orzeczeniach. Trybunał Konstytucyjny zwracał także wielokrotnie uwagę, że relacje pomiędzy normami zawartymi w ustawach zwykłych nie mogą być rozpatrywane w kategoriach niezgodności hierarchicznej norm. Przy kontroli ustaw Trybunał Konstytucyjny rozstrzyga jedynie o ich zgodności z normami konstytucyjnymi, a nie rozstrzyga konfliktów „poziomych”, a więc pomiędzy normami o tej samej randze, bowiem to pozostawione jest sądom stosującym ustawy przy rozstrzyganiu konkretnych spraw (por. wyrok z dnia 24 maja 1999 r., sygn. P. 10/98, OTK ZU Nr 4/1999, poz. 77, s. 403 oraz powołane tam orzecznictwo).

Zakwestionowany przepis art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji nie dotyczy definitywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie uprawnień do posiadania i dysponowania bronią palną. Rozstrzygnięcia takie zapadają, między innymi, w oparciu o wspomniane wyżej regulacje art. 15 i art. 18 analizowanej ustawy. Ograniczenie możliwości posługiwania się bronią (wobec jej czasowego odebrania) związane jest natomiast z faktem, że przeciwko właścicielowi tejże broni toczy się postępowanie karne o określone w ustawie przestępstwa.

Zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych, przepis art. 19 ust. 1a analizowanej ustawy umożliwia organom Policji działanie prewencyjne wobec osoby posiadającej pozwolenie na broń (fizyczne odebranie broni i amunicji), lecz w żaden sposób nie odnosi się do samego uprawnienia (pozwolenia) do posiadania broni (por wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, opublikowane w bazie informacji prawnej Legalis: z dnia 26 września 2012 r., sygn. II SA/Wa 1108/12, z dnia 18 października 2012 r., sygn. II SA/Wa 1014/12 oraz z dnia 23 października 2012 r., sygn. II SA/Wa 1015/12).

W polskim systemie prawnym prowadzenie przeciwko danej osobie postępowania karnego (tak przygotowawczego, jak i sądowego) wiąże się z możliwością nałożenia na tę osobę szeregu czasowych obowiązków i

ograniczeń, które jednak nie przesądzają w żadnym stopniu treści późniejszego wyroku. W kodeksie postępowania karnego unormowane są wręcz środki przymusu, które można zastosować wobec oskarżonego (podejrzanego).

W doktrynie przyjmuje się, że środki przymusu, w rozumieniu prawa karnego procesowego, to czynności, które polegają na posługiwaniu się przymusem psychicznym lub fizycznym albo jego zagrożeniem, a ich celem jest uzyskanie lub zabezpieczenie dowodów, zapewnienie uczestnictwa w postępowaniu karnym osób, których udział jest konieczny dla prawidłowego toku postępowania, a także zabezpieczenie wykonania kary albo środka karnego. W piśmiennictwie przyjmowane są różne kryteria podziału środków przymusu, z których najistotniejsze są te odwołujące się do dobra prawnego, jakie doznaje ograniczenia w wyniku zastosowania takiego środka, a także kryterium ich istoty i funkcji. Uwzględniając właśnie te kryteria, można mówić o środkach przymusu zwróconych wobec osoby (np. tymczasowe aresztowanie, dozór Policji, zakaz opuszczania kraju) i zwróconych wobec rzeczy (np. zatrzymanie rzeczy) albo określić następujące ich grupy: zatrzymanie, środki zapobiegawcze, kary porządkowe oraz przymusowe wykonanie czynności procesowych (por. Lech Paprzycki, [w:] *Kodeks postępowania karnego, Komentarz*, Tom I, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 790 oraz powołane tam poglądy doktryny).

W literaturze przedmiotu podnosi się również, że definicyjną cechą środków przymusu jest przymus, a więc działanie wbrew woli osoby, której stosowany środek dotyczy. Stosowanie przymusu wiąże się z ingerencją w sferę wykonywania elementarnych praw jednostki, w szczególności prawa do wolności osobistej, prywatności, do poszanowania własności (por. Piotr Hofmański, Elżbieta Sadzik, Kazimierz Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego, Komentarz*, Tom I, Wydawnictwo C. H. BECK, Warszawa 2004, s. 979 oraz powołane tam poglądy doktryny).

W piśmiennictwie wymienia się również szczególne, specyficzne środki przymusu, jak zatrzymanie prawa jazdy, możliwe m.in. w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, za które grozi zakaz prowadzenia pojazdów (obecnie art. 135 pkt 2 Prawa o ruchu drogowym), zawieszenie wypłat z rachunku bankowego, w razie otrzymania zawiadomienia z banku o uzasadnionym podejrzeniu wykorzystywania przez określoną osobę działalności banku dla celów związanych z przestępstwem z art. 299 Kodeksu karnego (art. 106 ust. 3 pkt 2 Prawa bankowego) lub wstrzymanie transakcji, w razie uzyskania informacji, że transakcja może mieć związek z przestępstwem z art. 299 Kodeksu karnego (art. 18 i art. 19 ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł (por. Tomasz Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym, Komentarz*, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2008, s. 529 – 530).

Te ostatnie, wyżej wymienione środki przymusu mają na celu nie tylko zabezpieczenie wykonania przyszłego środka karnego, ale również zabezpieczenie przed dalszym, potencjalnym naruszeniem prawa przez daną osobę. Jak się wydaje, obie wspomniane przesłanki przesądzają o potrzebie zastosowania tego środka również w przypadku czasowego odebraniem broni i amunicji oraz dokumentu potwierdzającego legalność posiadania broni, o którym mowa w art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji.

Jak wywiedziono we wcześniejszej części uzasadnienia niniejszego stanowiska, art. 64 ust. 3 ustawy zasadniczej legitymizuje ustawodawcze ograniczenia prawa własności. Ograniczenia te, odnoszące się do korzystania z prawa własności do broni i amunicji, muszą pozostawać w związku z koniecznością reglamentacji takiego przedmiotu własności, bowiem w systemie prawa polskiego nieskrępowane korzystanie z broni i amunicji w żadnym wypadku nie jest zasadą, a możliwość korzystania z broni i amunicji obwarowana jest szeregiem ustanowionych przez ustawodawcę ograniczeń.

Nadto, z woli ustawodawcy, prowadzenie przeciwko jednostce postępowania karnego często powoduje nałożenie na tę jednostkę ograniczeń w zakresie korzystania przez nią z dóbr prawnych, przy czym, nierzadko są to ograniczenia znacznie bardziej dotkliwe niż czasowe odebranie broni i amunicji (przykładowo można tu wymienić tymczasowe aresztowanie).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać, że przepis art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji, w zakresie, w jakim wskazuje przesłanki, w oparciu o które możliwe jest dokonanie czynności materialno – technicznej odebrania broni i amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobie, przeciwko której toczy się postępowanie karne o przestępstwa określone w art. 15 ust. 1 pkt 6 tejże ustawy, jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz z art. 64 ust. 2 i 3 ustawy zasadniczej.

Przechodząc do oceny zakwestionowanej w pytaniu prawnym regulacji w kontekście art. 7 Konstytucji RP, wypada odnotować, że, zgodnie ze wspomnianym unormowaniem ustawy zasadniczej, organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Z kolei, art. 78 Konstytucji RP stanowi, że każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji, a wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa.

Unormowanie art. 7 ustawy zasadniczej jest unormowaniem instytucjonalnym, statuującym zasadę legalizmu. Związek wzorca kontroli, zawartego w tej regulacji, z przepisem ustawy o broni i amunicji zakwestionowanym w pytaniu prawnym wydaje się dość luźny. Również uzasadnienie pytania prawnego nie dostarcza wystarczająco przekonujących argumentów mogących świadczyć o kolizji regulacji stanowiącej przedmiot niniejszego postępowania z tymże wzorcem kontroli.

Z kolei, czasowe odebranie broni i amunicji oraz pozwolenia na broń, jak podkreśla to Wojewódzki Sąd Administracyjny w pytaniu prawnym, stanowi czynność materialno – techniczną. Tym samym, nie wydaje się, by regulację tę można było skutecznie zakwestionować w kontekście wzorca zawartego w art.

78 ustawy zasadniczej, zwłaszcza jeżeli się zważy, że właściciel owej broni i amunicji miał możliwość wystąpienia do podmiotu, który mu tę broń odebrał (Komendanta Wojewódzkiego Policji w P), o „usunięcie naruszenia prawa” poprzez wydanie zatrzymanych przedmiotów (czemu Komendant Policji odmówił), a rozpatrzenie sprawy przez Trybunał Konstytucyjny zainicjował Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu, rozpatrujący skargę właściciela broni i amunicji na odmowę owego wydania.

Wydaje się zatem, że zakwestionowany w pytaniu prawnym przepis art. 19 ust. 1a ustawy o broni i amunicji nie jest niezgodny z art. 7 oraz z art. 78 ustawy zasadniczej, jako że nie normuje w ogóle problematyki zaskarżenia określonej w nim czynności organu administracji, otwierając tym samym drogę do zastosowania w tego rodzaju sprawach przepisów ogólnych.

Z tych wszystkich względów, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego